

več; odpustite ji, če se je ona kaj zamerila; srečo ji vošite no dajte ji svoj žegen! Ti pa, ljuba nevesta, zdaj boš zapustila svoj ledik stan in boš žena postala; prosi si zatorej danes od večnega Boga, da bi Ti dal, kar Ti je na duši no telesi potreba; priporoči se tudi ljubi Materi Božji, naj bi tudi ona za Te prosila; lepo poslušaj, kar Te bojo duhovni gospod učili; globoko si njihove nauke v sercu ohrani no po taistih svoje življenje ravnaj; tako bodeš srečna žena no boš srečno v svojem zakonu živela; mi pa, ljubi svatje, si tudi premislimo, da nismo tukaj, da bi le pili no jedli, temoč da bi tudi večnega Boga prosili, da bi tem novo zaročenim ljudem svoj žegen obilno podelil. Podajte, ljubi oče no mati, svoji hčeri zdaj roko in žegnajte jo v imenu Boga očeta, sina no sv. duha. Podajte ji roko tudi, bratje no sestre, znanci no sosedi no vsi svatje, in srečo ji vošite v njeni novi stan. Ljuba nevesta! obdarovali Te ne bomo z dnarjem kakor je nekdanj pri nas navada bila, al darovati Te čemo z lepimi rožicami, in sicer: damo Ti rudečo gartrožo; kakor je ona lepa rudeča no goreča, tak naj bo Tvoja ljubezen do Svojega novega ženina tudi zmiram goreča in poštena; — druga roža Ti naj bo žolta vijolica; ona na tihem raste, lepo diši no je podoba ponižnosti: tak bodi tudi Ti ponižna žena, dobra soseda in poštena mati; nikar se ne povzdiguje čez druge, ampak tiha dobre dela dopernašaj; — tretja rožica je zeleni rožmarin, kateri je zelen poleti no pozimi, pa še če se tudi posuši, mu žlahni duh še ostane. Tak tudi Ti bodi stanovitna, ako težave čez Tebe pridejo; ljubezen do moža Ti ugasniti nikoli ne sme. Tote rožice Ti mi darujemo; spomni se jih večkrat; tako Ti bo tvoj zakon le vesel jarm! Da bi pa Bog dal, da bi mi po teh potih enkrat se veselili v nebeški gostii z Bogom očetom, sinom in sv. duhom.“

Zdaj se pa šentjanževce napije. Ako so pa oče ali mati mertvi, mora pa se starašina tudi njih spomniti po navadi tako-le: „Jez se oziram gori in doli, al enega človeka ne najdem. Ljuba nevesta, Ti bi zlo rada vidila svojega očeta tukaj, da bi oni Tebi roko podali; al roka Božja jih je k sebi vzela; oni so že tam na pravici; lej! neusmiljenega serca so bili egiptovskega Jožefa bratje, ker so slišali iz jame studenca klicati: „bratje usmilite se, oh usmilite se“, al še bolj žalostno Tvoj oče vpijejo iz jame strašnih vic: „ljuba hči, usmili se, oh usmili se svojega očeta; jez sem te lepo izredil no za te skerbel, al zdaj si ti me pozabila.“ Zmoli Ti danes za nje z andohtljivimi besedami dva Očenaša no prosi večnega Boga, da bi On Tvojega očeta, ako so še v martri, iz taistih rešil.“

Zdaj se podajo na pot v cerkev, ker ob enajstih že morejo v cerkvi biti. Pervi grejo godci, za njimi dva starašina, za njima grejo ženin in družice; za temi nevesta, vodila in dever, potem pa svatje vsi lepo po versti. Če na kak hrib pridejo, jo godci zagodejo, svatje pa poleg vrisakajo, da je veselje.

(Konec sledi.)

Neman in Belana.

Narodna pripovedka. Zapisal Raičev B.

Nek ubog pa pošten oča in mati sta imela sina Neman in hčer Belano. Na smrtnoj postelji sta oča in mati poklicala svoji deteti k sebi in jima srdčno priporočila, da se do smrti nikdar ne bi zapustila, temoč v vseh nadlogah in nesrečah si pomagala.

Bela žena je s svojo bridkoj kosoj pokosila očino in materino življenje: Neman in Belana sta žalujè ostala sama od vsega voljnega sveta zapuščena. Neman je sedaj rekel Belani: Veš kaj, doma ne moreva živeti, jaz znam ugodno strune na javorovih goslicah s šibkim ločecem gladiti, ti pa kor slaviček v košatem gajiči sladko prepevati; hodiva dalje po svetu, morebiti bode se nama kde andi bolje godilo kor doma. Mahoma se napotita ter gresta.

Prišedša v veliki gozd se usedeta pod senčnato drevo in brat veli svoji sestrici: Napraviva si z veseloj godbo in milim petjem dobro voljo: ti boš sladko pela, jaz pa bodem rahlo na goslicah strugal. Počneta, in skladalo se jima je kakor bi se Vile planinkinje glasile. To uslišavši razbojniki, kateri so ravno v tistem logu svojo pušino imeli, pridejo ju poslušat. Neman dvanajst tolovajev in jihovega poglavarja opaziv vstane, izdere meč, kterege mu je oča sporočil rekši: „ako bodeš v sili, maši krepko z njim in vse se bo podiralo kor bi kosec na travniku kosil“, poseka vseh dvanajst s poglavarjem vred. Belani pa se je razbojniški poglavar zeló dopadel, milo se ji je tožilo po njem, al ni vedela, kako bi ga vzpet oživila. Nemanu se je dobro zdelo, da so tolovaji svoje zakotje v tem logu imeli in je rekel sestrici: Pojdiva po šumi iskat; če najdeva jihovo bivališče, lahko ondi do smrti živiva.

Ne gresta daleč, pa že zagledata kolibo, kder so razbojniki stanovali. Všedša v hišico najdeta razne reči, ktere so za gospodarstvo potrebne. Prvo, kar je Neman jako mikalo, so bile strle na klinu; te hitro sneme rekši sestrici: Jaz pojdem na lov in bom nama za živež nekoliko zverjadi nastreljal, ti pa nama dotle doma lepo gospodini.

Obesiv strle na herbet je odšel; Belano pa je vedno mikal razbojniški poglavar dasiravno ubit; sem in tam je premišljevala, kako bi ga oživila, kar na oknu piskrič zagleda, kateri je zvnaj imel prikeln listek in na tem tako le napisano: „Če kdo koga s tem oljem pomaže, akoravno je že dva dni mrtev, mora oživeti.“ Sestrica vesela vzeme lonček, se pašči k umorjenemu razbojniku, ga pomaže po temenu, sencih, zatilnjaku in po ranah. In res! mrtvec k času spregleda, se počne gibati, vstane in gré z njo v tolovajski brlog. Belana mu je povedala, da je bratec odšel zverine streljat in naskorem pride domu; oživljeni razbojnik ji pa veli: ne bomo se dobro pogajali, kedar tvoj brat prišedši me pri tebi ugleda. Veš kaj naj storiva, da se ga znebiva: jaz se skrijem pod posteljo, ti pa se bolna napravi, in kedar domu pride, mu reci: Ljubi bratec, ne vem, kaj se mi je pripetilo, zbolela sem; ti bi mi morebiti pomogel. Ne daleč odtod proti solnčnemu vzhodu v nekoj otlini so volkovje, idi tje po volčjega mleka; to bi mi bržčas hasnilo. Volkovi pa so ondi tako hudi, da človeka hipoma razcešejo, in po takem sta se ga hotela znebiti. Če pa odonod domu pride, ga pošlji v drugi brlog proti severu; ondi šče hujši medvedi svoje skrivališča imajo, in pri njih naj prosi medvedje zvere. Ako bi pa se utegnulo prigoditi, da bi tudi odonod se povrnil, naj ide v tretjo jamo proti zahodu, kder so levi domá; odtod se gotovo več vrnil ne bode.

Ta naklep je sestrica mahoma spolnila.

Ljubeznivi bratec je obložen z nastreljanoj zverjadjo domu prišel in sestrico na odru bolno zagledal. Prestrašiv se jo hitro popraša, kaj bi ji bilo; ta pa mu odgovori tako-le: „Ljubi bratec, na smrt sem zbolela; idi proti solnčnemu vzhodu v globoko otlino, ondi so volkovje; poprosi volčico, da ti mleka dá; to bo mi najbrže hasnilo. Neman odloživ torbo in strle gre serdčen tje pa zaprosi volčico za mleka; ona mu hitro podari ne samo mleka, temuč mu šče prižene volče rekši: Ženi je tudi s soboj, to šče bo ti nekda pomagalo.“

Zahvaliv se odrine in prinese Belani vraštvo, volče pa v hlevič zapre.

Za nek čas mu sestrica vzpet veli: Dragi moj bratec, meni ničesar ni bolje; idi proti severu, ondi najdeš medvede, poprosi medvedinjo, da ti mleka dá, morti bo mi to hasnilo. Neman malo tožen se napoti hotè sestrici pomoči; kedar je do brloga prikrožil, je že medvedinja zvnaj stala in ga čakaje popitala, kaj bi rad; on pa je poprosil mleka za bolno sestričko. Ta mu hitro dá in šče ponudi medvedče, velé: Vzemi si je, to ti bo šče nekda na hasek. S tem se domu povrnivši vraštvo zroči sestri, medvediča pa v hlevič potisne.

Belana mu tretjič veli: Moj mili bratec, tudi to zdravilo mi ni pomagalo; brzčas bom morala umreti; idi šče v tretjo jamo proti zahodu k levom, morebiti bo mi levinje mleko hasnilo. Tudi sedaj jo je posluhnil, čeravno žalosten mislé, levovje mi gotovo kožo zmerijo; al oporoke svojega očeta in matere nikoli ne pozabim. Pristopal je drhtaje do levje jame, in glej, levinja že pred brlogom čakaje ga je poprašala, kaj bi rad; on pa je rekel: mleka za svojo bolno sestrico. Hipoma mu ga dá in šče tudi levče, povedavši: to bo ti nekđaj pomagalo. Srečno se domu povrnivši je mleko sestri podaril, levče pa v hlevič porinul. Belana se je čudila jegovi moči in srdčnosti ter uprašala, kako je to, da te niso zveri raztrgale? Neman pa je odgovoril: Ničesar se na svetu ne bojim, dokler sem svoboden in desnica z očetovim mečem krepko maše; samo tadaj bi oslabel, če bi mi kdo palca na roki zvezal. Sestra, skopavši se iz postelje, vzeme žilavo nit in poskusi roki zad na ledovje prignivši mu palca trdno zdrgniti. Na to pa skoči razbojnik izpod postelje rekši: Sedaj jaz hočem s taboj ravno tako narediti kakor si ti z menoj in z mojimi tovarši; sedaj ti je smrt gotova. Neman uzrev oživljenega razbojnika je ostrmel, pa ni na dalje o tem popraševal, temoč rekel sestrici: Mila mi sestrička! koliko sem se jaz za te trudil in skrbel, ti pa me sedaj smrti predaš. Odveži šče mi končimar palca na neke hipe in mi na smrt zapoj. Belana šče se ga je toliko usmilila ter mu palca razvezala; Neman pa zgrabiv naglo svoj meč, in kor bi se zblisnilo razseka tolovaja na drobne koščke, sestri pa reče: To imaš svojega blagega ljubčeka, kateri me je po tvojih naklepih hotel ubiti!

Belano pusti v kolibi, vzeme svoj meč in tri zveri ter gre križem sveta; počasi pride v neko mesto. Vsedši zagleda, da je vse s črnino oblečeno, popraša nekoga, ki ga je ravno sretel, kaj nek to pomeni; ta pa mu odgovori: Pod tem mestom leži pozoj, glavo ima pod rekoj, ktera mimo mesta teče in grozi nam celo mesto zrušiti, če bi mu vsak teden deklice ne darovali, ktero pri mostu glavo iz reke pomoliv požre; že vse nam je pokončal, in dnes pride kraljeva hčer na versto.

Tudi Neman je stopal proti reki, da bi se otožne dogodbe udeležil, kar zagleda duhovnika, kateri je solznato deklico v črnino zavito na most sprevajal k pozojevemu žrelu. Vse ljudstvo je strašno žalovalo za kraljevno, samo Neman je junaški stal ter se ponudil nesrečnico oteti. Množica je k času jela kričati na vès glas: „Če jo rešiš, bodi naš kralj in jeni zaročnik.“ Kraljevna bleđa in prepadena ter že skoro brezsvetna se mu je ponudila za zaročnico, čeravno ni rešniku verovala, da bi mesto rešil in tudi njo.

Osodni hip je dotekel, pozoj pomoli svojo peklenko glavo, žrelo se široko razgrne hoté nežno daritvico pohliniti, pa — namesto blage žrtvice ga doletí Nemanov bridki meč ter mu gnjusno keblačo na dvoje razkole, zveri priskočijo in glavo na solčni prah raznesejo.

Vsa drhal ga je hvalila in slavila rešnika, kraljevna ga je z zvermi vred v grad sprevajala in se z njim zaročila. Vendar pred porokoj se spomniv svoje sestre, je šel po njo in jo s soboj privedel. Ali pot je bil delešnji in obilno časa je dotle preletelo. S sestroj prišedši je hotel v grad k mladoj kraljici iti, pa straža mu je prepovedala rekši: dnes nišče k nji ne sme, ker se ravno na poroko odpravlja. To uslišavši je ostrmel in premišljeval, kako bi to moglo biti, vsej sem jaz njeni zaročnik.

Dokler je Neman potoval, je nek zvit hlapec šlišaje, kako se je z Nemanom pogovarjala, njemu sovsema enak se kraljevni priliznil in rekel: Jaz sem ravno tisti, ki te je smrti otel; zveri so mi razbežale, sestre pa nisem več našel; in tako je mlado kraljico prekanil. — Neman žalosten napiše kraljici drobno pisemce tako-le:

„Presvetla kraljica, moja zaročnica! Tvoj rešnik in zaročnik se je z dalnjega potovanja s sestricoj povrnul in hotel naravnost v tvoje poslopje iti, pa straža pred gradom me ne pusti vnti.“

Neman tvoj rešnik, pozojev ubojnik.

Ta listič je dal volku in ga z njim k kraljici poslal. Volk ne bojè se straže in ne maraje za njeno prepoved je trdno stopal k kraljici; po poti se je v mladenča spremenil in vsedši v kraljičino stanico ji je pisemce dal. Ali brez odgovora se je moral vrniti, ker nevesta mu ni verjela. Neman togoten pošlje medveda, pa ravno s takim uspehom kor prej, in tretjič leva. Nevesta tretjokrat prebravši toisto pisemce pošlje svojega služebnika po njega, stražarjem pa veli odstopiti. Vsedšega mahoma spozna, da je njeni rešnik, ga obine, izvoli za svojega moža in kralja, onega prekanljivca pa so zveri raztrgale.

Dosti let sta srečno živela, ter posebno za blagor svojega ljudstva skerbela; beli bog pa je njune blage, pravične in poštene namene podpiral. Belana je ostala prva kraljičina služebnica, zveri pa so spremenile in se nikoli več ne povrnule. Bile so namreč beli duhovi in Nemanu k sreči pomagali.

Dopisi.

Iz Siska 9. januarja. Dasiravno smo dobili iz Dunaja in družih mest mirniše dopise, je tukaj vendar le malo kupčije. Prodalo se je pretekli teden kakih 1000 vagánov pančovanske pšenice po 3 fl. 27 kr.; 1000 vag. bečkereške po 3 fl. 36 kr., 1000 vag. sirmiške turšice po 2 fl. in 500 banaške po 1 fl. 48 kr. Kupca je malo; mraz je precej velik, vode vpadajo pa vendar še ne zmerzujejo.

Iz Zagreba 14. januarja. Kako radi francozki časniki včasi kakošno „prav debelo“ iz avstrijskih dežel svetu pravijo, smo se spet te dni prepričali, ko smo brali, da pariški časnik „Presse“ v izvirnem dopisu svojim braveom pripoveduje, da so se Zagrebčani spuntali! Da Francozje dostikrat ne vejo, kaj se par milj zunaj njih dežele godi, in da njih časnikarji tudi v zemljoznanstvu niso dobro podučeni, naj že bo, — al da si dajo take kvante natvezati in da jih brez premislika trobijo po svetu, to je vendar prečudno!

Iz Podlike. Ker je v mojem spisu, ki so ga „Novice“ prinesle pod št. 2, beseda zaostala ali v pisnem peresu ali v tistem predalu, naj jo tukaj dostavim za popravo. *) D. Kandler Subokrine deva krog Buzeta in Roča, Katala pa krog Postojne. — Večkrat se mi je že neprijetno zdelo, da dopisniki raznih časnikov, ko omenujejo zgodovinske reči, se ne ozérajó na novejšé zgodovinske preiskave. Tako je s Privinatovim gradom Moosburgom, ki je po dobrih rokopisih solnograškega neimenovanca stalo poleg reke Sale na Ogerskem, ne pa poleg reke Savine na Štajarskem; vlansko leto ga je v „Volksfreund-u“ gosp. Wagner zopet iskal v štajarski savinski dolini! Tako je zopet s starim rimskim mestom, ki je stalo krog Iga, konec ljubljanskega močvirja. Ugibali so kdaj, pišejo včasi še zdaj, da se je zvalo Magnus vicus, ker je na dveh rimskih kamnih stala čerka MAG. VIC. Pa teh kamnov se je eden našel na Verhniki, za družega nisem mogel zvediti: ali v Ljubljani ali na Igu. Znamenje MAG. VIC. se nahaja tudi drugod, in starinoslovci ga razlagajo za Magister vici, to je poslovenjeni župan, ponemčeni „Dorfmeister“, „Bürgermeister.“ Po takem še zdaj ne vemo, kako je bilo ime staremu kraju poleg Iga; jez sem enkrat ugibal, da gornja Emona (Emona superior), pa tudi to se mi ne kaže pravo. Hicinger.

Iz Ljubljane. Ko smo precej v prvih listih letošnjih „Novic“ našli spise gg. Terstenjakove in Hicingerjeve, smo se spomnili besed, ki so pred malim časom stale v nemškem časopisu „Oesterr. Volksfreund.“ Ondi je gosp. dopisnik iz Ljubljane hvalil oba imenovana gosp. pisatelja, ki delata

*) Prvo je pravo — pa brez zamere!